

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5704/2021
02.02.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић, Драгане Миросављевић, Зорана Хацића и Весне Субић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Катарина Шелмић, адвокат из ..., против тужене UniCredit bank Србија а.д., Београд, чији је пуномоћник Младен Аврамовић, адвокат из ..., ради утврђења ништавости и стицања без основа, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гж 19036/19 од 19.02.2021. године, у седници одржаној 02.02.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гж 19036/19 од 19.02.2021. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ: пресуда Вишег суда у Београду Гж 19036/19 од 19.02.2021. године и пресуда Првог основног суда у Београду П 12048/19 од 26.09.2019. године, тако што **СЕ ОДБИЈА** као неоснован, тужбени захтев тужиоца за утврђење ништавости одредбе члана 9. став 1. тачка 1. Уговора о готовинском кредиту бр. ..., закљученог ...2017. године између странака и да се обавезе тужена да тужиоцу исплати износ од 3.200,00 динара, са законском затезном каматом од 27.07.2017. године до исплате и захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженој накнади трошкове целог поступка у износу од 43.500,00 динара.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 12048/19 од 26.09.2019. године, ставом првим изреке, утврђено је да је одредба члана 9. став 1. Уговора о готовинском кредиту од ...2017. године, ништава. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име стицања без основа исплати износ од 3.200,00 динара, са законском затезном каматом од 27.07.2017. године до исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 17.300,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Виши суд у Београду је, пресудом Гж 19036/19 од 19.02.2021. године, ставом првим изреке, одбио као неосновану жалбу тужене и потврдио првостепену пресуду. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је изјавила благовремену ревизију, због погрешне примене материјалног права, позивајући се на одредбу члана 404. Закона о парничном поступку.

По оцени Врховног касационог суда, у конкретном случају су испуњени услови за одлучивање о ревизији тужене као изузетно дозвољеној због потребе уједначавања судске праксе, на основу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ...18/20).

Из наведеног разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу првом изреке донео на основу одредбе члана 404. став 2. Закона о парничном поступку.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку, и утврдио да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка прописана одредбом члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, између странака је ...2017. године закључен уговор о готовинском кредиту (бр. 1...). Чланом 2.наведеног уговора тужена је тужиоцу ставила на располагање кредит у износу од 160.000,00 динара, а чланом 9.истог уговора тужилац се обавезао да плати туженој једнократну накнаду за обраду кредита у износу од 2,00% од укупног износа кредита, што у конкретном случају износи 3.200,00 динара, а што је тужилац и уплатио. Понуда коју је тужена предала тужиоцу на дан закључења предметног уговора садржи, између осталог, трошкове који ће од тужиоца бити наплаћени на име накнаде за обраду кредитног захтева у износу од 2,00%, односно 3.200,00 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су усвојили тужбени захтев, јер је банка пропустила да кориснику кредита пре закључења уговора на јасан и недвосмислен начин предочи постојање додатних обавеза које прате уговор о кредиту и да је такво поступање тужене у супротности са начелом једнаке вредности узајамних давања. Због тога, нижестепени судови закључују да је ништава одредба члана 9. став 1. предметног уговора. Како је тужилац уплатио туженој 3.200,00 динара на име трошкова обраде кредитног захтева, то се тужена неосновано обогатила сходно одредби члана 210.и 214. Закона о облигационим односима.

По оцени Врховног касационог суда, нижестепени судови су погрешно применили материјално право.

На основу одредбе члана 103. став 1. Закона о облигационим односима, уговор је ништав ако је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим

обичајима ако циљ повређеног добра не упућује на неку другу санкцију или ако закон у одређеном случају не прописује што друго.

Закон о заштити корисника финансијских услуга („Службени гласник РС“, бр. 36/11 ...39/14), у одредби члана 17. став 1. прописује да су банка и давалац лизинга дужни да кориснику пруже информације и одговарајућа објашњења о условима који се односе на уговор о депозиту, кредиту или лизингу, уговор о дозвољеном прекорачењу рачуна, односно уговор о издавању и коришћењу кредитне картице за који је показао интересовање (у даљем тексту: понуда), на начин који ће кориснику омогућити да упореди понуде различитих давалаца истих услуга и процени да ли ови услови одговарају његовим потребама и финансијској ситуацији, али који корисника ниједног тренутка неће довести у заблуду. Исти Закон, у одредби члана 9. став 3. прописује да општи услови пословања обухватају и акте којима се утврђују накнаде и други трошкови које давалац финансијских услуга наплаћује корисницима, па је тако, у одредби члана 19. став 1. тачка 12. Закон о заштити корисника финансијских услуга, прописано да уговор о кредиту, поред осталих обавезних елемената, садржи врсту и висину свих накнада које падају на терет корисника кредита, уз одређење да ли су фиксне или променљиве, а ако су променљиве – периоде у којима ће их банка мењати, као и врсту и висину других трошкова (порези, накнаде надлежним органима и др.).

Закон о банкама („Службени гласник РС“ број 107/2015 и 14/2015), у одредби члана 43. прописује могућност јединственог начина обрачуна и објављивања трошкова, камата и накнада банкарских услуга на основу депозитних и кредитних послова

На основу наведених одредби закона следи да уговарање права на наплату камате, као цене пласирања новчаних средстава банке, не искључује могућност да се уговором о кредиту, као услови за давање кредита, уговоре трошкови и накнаде које је корисник кредита дужан да плати банци. Обавезивање корисника кредита на плаћање трошкова обраде кредитног захтева није противно начелу савесности и поштења прописаном одредбом члана 12. Закона о облигационим односима, под условом да је банка, у предуговорној фази, информисала корисника кредита о врсти и висини свих накнада и других трошкова који падају на његов терет, што је овде случај. Понуда коју је тужена предала тужиоцу на дан закључења предметног уговора 27.07.2017. године, садржи, између осталог, трошкове обраде кредита које је тужилац, у износу од 3.200,00 динара, платио истог дана. То значи да је тужилац у предуговорној фази обавештен о врсти и висини накнаде која пада на његов терет, при чему ниједним прописом није предвиђено да је банка дужна да кориснику кредита предочи структуру или спецификацију трошкова.

На основу изложеног, спорна уговорна одредба није ништава у смислу члана 103. став 1. Закона о облигационим односима, па не постоји обавеза тужене да тужиљи врати износ који је примила на име извршење обавезе из те уговорне одредбе, на основу члана 104. став 1. истог Закона.

Из изложених разлога Врховни касациони суд је нижестепене пресуде преиначио и одлуку као у ставу другом изреке донео на основу одредбе члана 416. став 1. Закона о парничном поступку.

Тужена је успела у поступку по ревизији, па јој на основу члана 153. и 154. ЗПП припадају трошкови поступка у укупном износу од 43.500,00 динара, а обухватају трошкове на име састава поднеска у износу од 6.000,00 динара, приступ одржаном рочишту у износу од 7.500,00 динара и састав жалбе у износу од 12.000,00 динара, трошкове на име састава ревизије у износу од 18.000,00 динара, сагласно опредељеном захтеву тужене и Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката ("Службени гласник РС", бр. 121/12, 37/21). Овај суд је имао и у виду захтев за накнаду трошкова судских такси, али исте није досудио јер нису опредељени сагласно члану 163. Закона о парничном поступку.

На основу члана 165. став 2. Закона о парничном поступку одлучено је као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић